08/04/2023

Σάββατο του Λαζάρου – Ήθη και έθιμα στην Ελλάδα

/ Παράδοση

Το πιο διαδεδομένο έθιμο για το Σάββατο του Λαζάρου είναι τα «κάλαντα του Λαζάρου». Τα κάλαντα ήταν αποκλειστικά σχεδόν γυναικεία υπόθεση με τις μικρές «Λαζαρίνες» να τραγουδούν και να αναγέλλουν τη χαρμόσυνη εορτή.

Την παραμονή της γιορτής, οι **Λαζαρίνες** ξεχύνονταν στα χωράφια και μάζευαν λουλούδια με τα οποία στόλιζαν μικρά καλαθάκια.

Φορώντας ειδικές στολές, γύριζαν από σπίτι σε σπίτι τραγουδώντας το Λάζαρο

και εισέπρατταν μικρό φιλοδώρημα, χρήματα, αυγά, φρούτα ή άλλα φαγώσιμα.

Τα **έθιμα του Λαζάρου** ιδίως κατά την Τουρκοκρατία είχαν κοινωνική σκοπιμότητα αφού έτσι οι κοπέλες μπορούσαν να βρεθούν εκτός σπιτιού και να γνωρίσουν αγόρια προκειμένου να ακολουθήσουν αρραβωνιάσματα και γάμοι.

Κάλαντα του Λαζάρου από τις Λαζαρίνες – Οι στίχοι
«Που ‘σαι Λάζαρε που είναι η φωνή σου,
που σε γύρευε η μάνα κι αδερφή σου.
Ήμουνα στη γη στη γη βαθιά χωμένος,
κι από τους εχθρούς εχθρούς βαλαντωμένος.
Βάγια βάγια των Βαγιών τρώνε ψάρια των κολιών,
και την άλλη Κυριακή τρώνε το παχύ αρνί»

Το **Σάββατο του Λαζάρου** είναι μέρα στην οποία, παραδοσιακά, οι ερημίτες εγκαταλείπουν τις σκήτες τους και επιστρέφουν στο μοναστήρι για τη **Μεγάλη Εβδομάδα**.

Σε πολλά μέρη της **Ελλάδας** τα παιδιά κατασκεύαζαν ομοιώματα του **Λαζάρου**, τα οποία περιέφεραν στα χωριά.

Στη **Σκύρο** οι γυναίκες έπαιρναν την τρυπητή κουτάλα, και τοποθετούσαν σε κάθε τρύπα από μια άσπρη μαργαρίτα. Στη συνέχεια έβαζαν ένα κόκκινο γαρύφαλλο για στόμα ώστε να σχηματιστεί το πρόσωπο του **Λαζάρου**. Κατόπιν τον έντυναν με ένα σεντόνι και γύριζαν από σπίτι σε σπίτι όπου οι νοικοκυραίοι έδιναν στα κορίτσια αυγά, χρήματα ή κέρασμα.

Στα **Τρίκαλα** τα αυγά που συγκέντρωναν οι **Λαζαρίνες**, βάφονταν κόκκινα τη Μεγάλη Πέμπτη και προσφέρονταν στους επισκέπτες του σπιτιού.

Στην **Κρήτη** έκαναν έναν ξύλινο σταυρό και τον στόλιζαν με ορμαθούς από λεμονανθούς και αγριόχορτα με κόκκινα λουλούδια, τις μαχαιρίτσες.

Στην **Κω** συναντάμε το έθιμο της αναπαράστασης στην αρχαιότερη μορφή του. Ο θεός πεθαίνει στην ακμή της νιότης του και αμέσως ανασταίνεται, ακολουθώντας το αρχέτυπο του Άδωνι. Ένα παιδί ντύνονταν με κίτρινα λουλούδια, έτσι που να

καλύπτουν ακόμη και το πρόσωπο. Σε κάθε σπίτι που πήγαιναν, όταν άρχιζαν τα άλλα παιδιά να τραγουδούν, ξάπλωνε και υποκρινόταν το νεκρό, όταν όμως έλεγαν το **«Λάζαρε δεύρο έξω»** σηκωνόταν.

Για την ψυχή του **Λάζαρου** οι γυναίκες ζύμωναν ανήμερα το πρωί ειδικά κουλούρια, τους **«λαζάρηδες»**, τα **«λαζαρούδια»** ή και **«λαζαράκια»** λέγοντας **«Λάζαρο δεν πλάσεις, ψωμί δεν θα χορτάσεις»**

Στα **«λαζαράκια»** έδιναν το σχήμα ανθρώπου σπαργανωμένου, όπως ακριβώς παριστάνεται ο **Λάζαρος** στις εικόνες. Όσα παιδιά είχε η οικογένεια τόσους **«λαζάρηδες»** έπλαθαν και στη θέση των ματιών έβαζαν δυο γαρίφαλα.